

CRITERIUM 'MOEILIJKE' SOORTEN IS DISCUTABEL

Jeroen Brandjes

Met verbazing bekeek ik in Korhaan nr. 3, jaargang 26 (juli 1992), de lijst van zogenaamd 'moeilijke' soorten, waarvan voortaan, indien waargenomen, een extra omschrijving gemaakt dient te worden om in aanmerking te komen voor publicatie. Dit idee lijkt mij goed, maar het criterium "zeldzaam tot zeer zeldzaam" als uitgangspunt voor deze regel vind ik op zijn minst discutabel.

De lijst bevat bijvoorbeeld soorten als Bijeneter, Scharrelaar, Waterspreeuw, Papegaiduiker, Grote trap, enzovoorts. Ik begrijp dat deze soorten zeldzaam zijn in onze regio, maar wat is er 'moeilijk' aan als het aankomt op determineren van deze soorten? Je 'vergissen', zoals genoemd staat in het betreffende artikel, lijkt mij bij deze soorten minder waarschijnlijk dan bij soorten als Kuifduiker en Geoorde fuut in winterkleed, of niet-zingende Fitissen/Tjiftjaffen, of Kleine karekieten/Bosrietzangers. Is het bij deze algemene soorten minder erg als er vergissingen gemaakt worden?

De lijst bevat ook soorten als Grauwe fitis en Taigaboomkruiper. Dat lijken mij terecht kandidaten voor een gedetailleerdere beschrijving. De soorten lijken immers sprekend op hun geslachtsgenoten. Een beschrijving van hun roep, wenkbrauwstreep, verhouding tertiallengte t.o.v. handpenprojectie, pootkleur, verenkleed, snavel, etc., is noodzakelijk voor een juiste determinatie.

Bij de keuze van de soorten is volgens mij van bronnen gebruik gemaakt, refererend aan het verleden ("Vogels tussen Vecht en Eem" bijvoorbeeld). Nb: Er staat namelijk Grote Pijlstormvogel in de lijst. Dit verbaast mij. Waarom staan Noordse pijlstormvogel, Grauwe pijlstormvogel en Vale pijlstormvogel er niet bij? Grauwe pijlstormvogels en Vale pijlstormvogels kunnen, vooral zwemmend en in situaties waarin hun grootte moeilijk te schatten is, erg makkelijk met elkaar verward worden. Noordse en Grauwe pijlen zijn in Nederland als geheel ongeveer 100 keer talrijker van Grote pijlstormvogels, maar in onze regio nog nooit waargenomen (tenminste niet tot 1985 volgens "Vogels tussen Vecht en Eem"). De kans dat er in de toekomst na een stevige noordwester van krachtje tien een Noordse of Grauwe pijl naar onze regio afdwaalt is daarom groter dan de kans dat er hier ooit een tweede Grote pijlstormvogel wordt gezien. Boven alles is de Grote pijlstormvogel toevallig net de pijlstormvogel met de meeste en de duidelijkste veldkenmerken (van de in Nederland vastgestelde soorten).

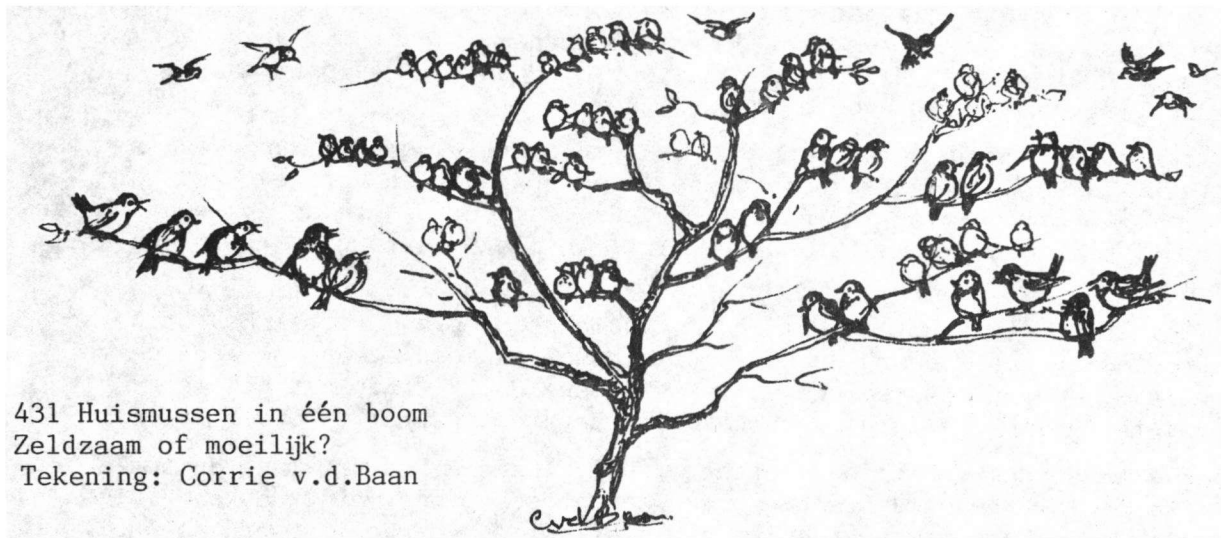
De lijst bevat niet de soorten die hier extreem zeldzaam zijn, namelijk soorten die in de toekomst, of misschien op dit moment, voor het eerst in de regio worden waargenomen. Bijvoorbeeld een Haakbek of een Geelsnavelkoekoek.

Om dit hiaat te voorkomen zou er een lijst opgesteld kunnen worden die soorten bevat die niet nader beschreven hoeven te worden. Dus een lijst waar soorten als Putter, Smient en Huismus op voorkomen. De erg algemene soorten zoals laatstgenoemde kunnen natuurlijk genegeerd worden, ALS ze al worden ingezonden. Het is immers zo, dat van dit type soorten alleen opmerkelijke waarnemingen (wat dit ook zijn mogen) verschijnen achter in de Korhaan, bijv. een Tjiftjaf in de winter, of 431 Huismussen in één boom (hypothetisch geval). Het is aan de waarnemer en de plaatser van de inzendingen, wat er wel of niet achterin de Korhaan komt te staan. Alle soorten die niet op een dergelijke lijst staan moeten dan nader beschreven worden. Wat mij betreft zou de Sneeuwgans er wel op mogen en de weliswaar zeldzame Roze spreeuw ook wel. Grauwe fitis en Taigaboomkruiper zou ik echter wel eens nader beschouwd willen zien.

Het zijn natuurlijk maar kleine gedachtegangetjes die ik hier geef om aan te geven dat ik de genoemde lijst in de Korhaan enigszins met grote ogen bekeek.

Tenslotte vond ik het wel grappig dat onder de noemer 'soort' het best de naam vermeld kan worden, voorkomend in het boek "Vogels tussen Vecht en Eem". Heel eervol, maar niet tactisch. Een gids als 'Tirion' of 'Peterson's' zou handiger zijn, want je zal nèt een soort zien die nog nooit in de regio is waargenomen!

Zo trof ik in 1988 in de Hilversumse Meent een zingende Roodmus aan (die zich immers in westelijke richting uitbreidt, dus waarnemingen liggen in de lijn der verwachtingen). Deze soort stond echter niet in "ons" boek, want was blijkbaar nooit eerder in het Gooi en omstreken waargenomen, gevonden of geschoten.

431 Huismussen in één boom
Zeldzaam of moeilijk?
Tekening: Corrie v.d.Baan